

ČSESP MOOT COURT 2021

Leftalie je členský stát EU, který aktivoval proceduru podle čl. 50 SEU a chystá se vystoupit z EU. K zajištění hladkého vystoupení a fungujících vztahů mezi Leftalií a EU po vstoupení byla mezi EU a Leftalií podepsaná komplexní dohoda o vystoupení. Výstupová dohoda je velmi podobná té, kterou dříve uzavřela EU s Velkou Británií, změnou relevantní pro tento případ však je, že byla mírně přepracována preambule (pro preambuli Dohody mezi Leftalií a EU viz příloha).

Generální advokát Soudního dvora Břetislav Brambora, nominován Leftalií na základě rotující nominace generálního advokáta, začal ve funkci působit dne 10. ledna 2018 a jeho šestiletý mandát měl vypršet dne 10. ledna 2024; pokud by tedy Leftalie nevystoupila z EU.

Dne 15. září 2021 přijala Konference zástupců vlád členských států *Prohlášení Konference* k výstupu Leftalie z EU. Mimo jiné je v ní uvedeno, že k datu výstupu Leftalie z EU automaticky končí mandát všem občanům Leftalie nominovaným do orgánů EU.

Vzhledem k tlaku z akademické sféry, vytykající Konferenci faktickou interpretaci unijního práva, aniž by byla Konference orgánem předvídaným Smlouvami, byl text Prohlášení Konference převzat a dne 30. září 2021 přijat také jako usnesení Evropské Rady.

K 1. prosinci 2021 Leftalie opustila EU.

Alarie, další členský stát EU, dostala prostor nominovat svého generálního advokáta na nově uvolněné místo, jehož mandát měl začít k 1. prosinci 2021.

Věra Veselá, soudkyně alarijského Nejvyššího soudu, byla Alarií nominována na uvolněné místo generálního advokáta.

Z důvodu pandemie nové smrtící nemoci, sužující tou dobou Evropu, pracovala většina soudců Soudního dvora dálkově, Věra Veselá tak dorazila 3. prosince 2021 do Lucemburku a bez dalších ceremonií se odebrala do své nové kanceláře. Tu však našla zamčenou, neboť Břetislav Brambora odjel již 14. září 2021 do Leftalie, odkud práci vykonával a dálkově vedl svůj tým.

Věra Veselá tedy s technickým zázemím Soudního dvora vyřešila potřebné technikálie a započala práci.

Dne 5. prosince 2021 bylo však Břetislavem Bramborou vydáno stanovisko, což Věru Veselou překvapilo, neboť měla za to, že od 1. prosince 2021 je generální advokátkou namísto Břetislava Brambora ona.

Zvedla telefon, zavolala mu a oba generální advokáti se dostali do sporu ohledně toho, kdo vlastně funkci nyní vykonává.

Břetislav Brambora trval na tom, že jeho mandát nemohl vystoupením Leftalie z EU zaniknout, neboť výkon a náplň funkce generálního advokáta upravují zakládající smlouvy a statut Soudního dvora EU, z žádného z nich potom zánik funkce vystoupením členského státu, který jej nominoval, nevyplývá. Usnesení Evropské rady také nemůže tento zánik způsobit, neboť Evropská rada nemá pravomoc svým usnesením ovlivňovat složení Soudního dvora. Pokud by snad tento zánik měl vyplývat z judikatury Soudního dvora,

konkrétně z rozhodnutí *C-685/20P Sharpston v Rada a Konference*, potom podle Břetislava ani taková argumentace nemůže obstát, jelikož preambule výstupové dohody mezi EU a Spojeným královstvím a mezi EU a Leftalií se liší. Nakonec, i pokud je snad jeho funkce úzce spojená s členstvím Leftalie v EU, podle čl. 5 statutu Soudního dvora EU zůstává ve funkci do té doby, než se funkce neujme jeho nástupce. Jelikož však Věra Veselá nesložila přísahu před Soudním dvorem, neujala se ještě funkce; tudíž Břetislav Brambora zůstává generálním advokátem.

Věra Veselá s tímto hodnocením nesouhlasí. Podle ní je rozhodovací praxe Soudního dvora jasná v tom ohledu, že výstupem členského státu z EU končí mandát tímto státem jmenovaných generálních advokátů. Co se týče nástupu do funkce, ačkoliv nesložila přísahu před Soudním dvorem (neboť ten se po dobu smrtící pandemie neschází), složila ji v rámci virtuální schůzky členů Soudního dvora. I kdyby snad tato přísaha nesplňovala požadavky na ni kladené, nesložení přísahy podle Věry Veselé nemůže mít odkladný účinek vzhledem k počátku funkce; jde pouze o nesplnění předepsané formality, navíc nesplnění odůvodněné objektivním důvodem.

Tímto rozhovor obou generálních advokátů skončil.

Břetislav Brambora měl o proběhnuté schůzce a virtuální přísaze pochybnosti, věděl však, že o takovém složení přísahy by byl proveden zápis, který by byl navíc na vědomí přeposlán Evropské radě, Radě a Komisi. Protože se chystal obhájit trvání svého mandátu soudně a vědomost o podrobnostech složené přísahy by mohla být pro toto řízení důležitá, obrátil se na Komisi s žádostí o *Zápis z virtuální schůzky Soudního dvora, na které Věra Veselá složila přísahu podle Statutu Soudního dvora EU* podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 o přístupu veřejnost k dokumentům.

Komise mu však přístup k dokumentu odepřela. Podle Komise totiž od 1. prosince 2021 není Břetislav Brambora občan Evropské unie, neboť k tomuto datu Leftalie z Unie vystoupila. Zároveň vzhledem k jeho poslednímu čtvrtroku stráveném prací na dálku mu neschází ani bydliště či sídlo v některém členském státě.

Zároveň jde podle Komise o materiály Soudního dvora, které sice Komise dostává k dispozici, nicméně nesouvisí s vlastní činností Komise, proto je Komise nemá povinnost vydat.

Břetislavovu žádost tedy Komise zamítla.

Břetislav odeslal Komisi dopis, ve kterém zdůrazňuje, že podmínku bydliště je třeba vykládat širěji a nelze ji omezit pouze na bydliště. Mimo jiné poukazuje na to, že 3. prosince byl v Lucemburku na Soudním dvoře na služební cestě. Jelikož nařízení 1049/2001 v anglické jazykové verzi používá namísto výrazu bydliště termín *residing*, který podle Břetislava implikuje i krátkodobý vztah. Komise tak měla žádosti vyhovět.

Komise na dopis neodpověděla.

Břetislav se tak obrátil na Soudní dvůr ve dvou věcech – za prvé s žalobou na postup Komise ve věci poskytnutí zápisu z elektronického jednání, za druhé potom s žalobou na neplatnost usnesení Evropské rady ze dne 30. září 2021, od kterého si slibuje, že by se v případě přípustnosti této žaloby mohl Soudní dvůr věci zabývat meritorně a podrobněji

vysvětlit okolnosti zániku mandátů generálních advokátů při vystoupení státu, který je jmenoval, z EU.

Soudní dvůr řízení o obou žalobách spojil ke společnému řízení. Zaslal také účastníkům řízení žádost o vyjádření – Břetislavu Bramborovi na straně jedné a Konferencí zástupců členských států a Evropské radě a Komisi na straně druhé. Požádal je, aby se v písemných podáních zaměřili na zodpovězení konkrétních otázek, které si formuloval a které bude muset v rámci rozhodnutí vyřešit.

- 1) Má Komise v takových okolnostech, jako jsou ty nynější, povinnost poskytnout zápis z elektronického jednání Soudního dvora, na kterém byla složena přísaha nového generálního advokáta?
- 2) Je žaloba na neplatnost usnesení Evropské rady ze dne 30. září 2020 přípustná?
- 3) Zanikne mandát generálního advokáta vystoupením členského státu, který jej nominoval, z Evropské unie?
- 4) Pokud zanikne mandát generálního advokáta vystoupením členského státu, který jej nominoval, z Evropské unie, pokračuje tento generální advokát ve výkonu funkce až do té doby, než nastoupí jeho nástupce?

Příloha č. 1 – dohoda mezi EU a Leftalií:

DOHODA

o vystoupení Leftalijské republiky z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii

(2019/C 384 I/01)

EVROPSKÁ UNIE A EVROPSKÉ SPOLEČENSTVÍ PRO ATOMOVOU ENERGIÍ

A

LEFTALIJSKOU REPUBLIKOU,

VZHLEDEM k tomu, že dne 13. ledna 2021 Leftalijská republika (dále jen „Leftalie“) v návaznosti na svrchované rozhodnutí Leftalie opustit Evropskou unii oznámila svůj záměr vystoupit z Evropské unie (dále jen „Unie“) a Evropského společenství pro atomovou energii (dále jen „Euratom“) na základě článku 50 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), který se na Euratom použije na základě článku 106a Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii (dále jen „Smlouva o Euratomu“),

HODLAJÍCE stanovit podmínky vystoupení Leftalie z Unie a Euratomu s přihlédnutím k jejich budoucím vztahům,

BEROUCE na vědomí pokyny ze dne 29. dubna a 15. května 2021 vydané Evropskou radou, s ohledem na něž má Unie uzavřít dohodu, která stanoví podmínky vystoupení Leftalijské republiky z Unie a Euratomu,

PŘIPOMÍNAJÍCE, že podle článku 50 Smlouvy o EU ve spojení s článkem 106a Smlouvy o Euratomu a s výhradou ujednání stanovených v této dohodě se právo Unie a Euratomu v celém rozsahu přestane na Leftalie uplatňovat ode dne vstupu této dohody v platnost,

ZDŮRAŽŇUJÍCE, že cílem této dohody je zajistit řádné vystoupení Leftalie z Unie a Euratomu,

UZNÁVAJÍCE, že je nutné poskytnout občanům Unie a státním příslušníkům Leftalijské republiky a rovněž jejich rodinným příslušníkům reciproční ochranu v případech, kdy využili právo na volný pohyb před datem stanoveným v této dohodě, a zajistit, aby jejich práva podle této dohody byla vymahatelná a založená na zásadě nediskriminace; uznávajíc rovněž, že by měla být chráněna práva vyplývající z dob pojištění pro účely sociálního zabezpečení,

ODHODLÁNY zabezpečit řádné vystoupení pomocí rozličných ustanovení o rozluce, jejichž cílem je předejít narušením a poskytnout právní jistotu občanům a hospodářským subjektům i soudním a správním orgánům v Leftalii a v Unii, aniž by byla vyloučena možnost nahradit příslušná ustanovení o rozluce dohodou (nebo dohodami) o budoucím vztahu,

BEROUCE v úvahu, že je v zájmu Unie i Leftalijské republiky stanovit přechodné nebo prováděcí období, během kterého by se právo Unie, včetně mezinárodních dohod, mělo uplatňovat na Leftalii a v Leftalii a obecně se stejnými účinky na členské státy, aby se

předešlo narušení v období, během kterého se bude jednat o dohodě (dohodách) o budoucím vztahu,

UZNÁVAJÍCE, že i když právo Unie bude v přechodném období použitelné s ohledem na Leftalii a v Leftalii, bude z důvodu specifické situace Leftalie jakožto státu, který vystoupil z Unie, bude pro Leftalii důležité, aby bylo schopno přijímat opatření na přípravu a zavedení svých vlastních nových mezinárodních ujednání, a to i v oblastech výlučné pravomoci Unie, za předpokladu, že takové dohody nevstoupí v platnost, ani se nebudou používat během tohoto období, pokud to Unie nepovolí,

BEROUCE v úvahu, že pro zajištění správného výkladu a uplatňování této dohody a plnění povinností podle této dohody je zásadně důležité zavést ustanovení zajišťující celkovou správu, zejména závazná pravidla pro řešení sporů a vynucování práva, která plně respektují autonomii příslušných právních řádů Unie a Leftalijské republiky a status Leftalijské republiky jakožto třetí země,

ZDŮRAZŇUJÍCE, že tato dohoda je založena na celkové rovnováze výhod, práv a povinností Unie a Leftalijské republiky,

BEROUCE v úvahu, že je nutné, aby Leftalie a Unie podnikly veškeré kroky nezbytné k tomu, aby co nejdříve po dni vstupu této dohody v platnost byla zahájena formální jednání o jedné nebo několika dohodách týkajících se jejich budoucích vztahů s cílem zajistit, aby tyto dohody v co největším možném rozsahu uplatňovaly od konce přechodného období,

SE DOHODLY TAKTO:

[...]